

EXPLOATERINGS
KONTORET

2008-09-25
REV1 2009-11-13
REV2 2010-11-25

PM

Exploateringskontorets miljöhandlingsprogram 2011

Revidering 2 hösten 2010

Innehållsförteckning

<i>Bakgrund</i> _____	3
<i>1 - Energieffektiva lösningar och val av förnybara energislag i nybyggnadsprojekt</i> _____	3
<i>MILJÖMÅL 1 – Energieffektiva lösningar och val av förnybara energislag i nybyggnadsprojekt</i> _____	5
<i>MILJÖMÅL 2 – Hållbar park- och naturmiljö</i> _____	8
<i>MILJÖMÅL 3 – Markkvaliteten ska vara god för människors hälsa och miljön</i> _____	10
<i>MILJÖMÅL 4 – Hushållning med mark och med andra naturresurser</i> _____	12
<i>MILJÖMÅL 5 – Projektering av anläggningar ska ske med hänsyn tagen till beständighet och miljöpåverkan</i> _____	15
<i>MILJÖMÅL 6 – Entreprenadarbeten ska genomföras på ett miljöanpassat sätt</i> _____	17
<i>MILJÖMÅL 7 – Miljöprofilering av två bostadsprojekt</i> _____	19
<i>MILJÖMÅL 8 – Miljöeffektiva transporter i nya exploateringsområden</i> _____	20
<i>MILJÖMÅL 9 – Miljöeffektiv avfallshantering i exploateringsprojekt</i> _____	22

Bakgrund

I november 2007 antog Stockholms fullmäktige ett nytt miljöprogram för Stockholms stad 2008-2011. Miljöprogrammet omfattar sex övergripande miljömål med ett antal delmål. Utifrån miljöprogrammet ska alla verksamheter vidta åtgärder som leder mot målen. Nämnder och styrelser ska klargöra sin egen miljöpåverkan och rådighet samt därefter anta egna mål med syfte att uppnå de kommunövergripande målen. Enligt Stockholms miljöprogram ska miljömål följas upp genom indikatorer eller genom någon annan uppföljningsmetod, som varje nämnd, bolag eller styrelse får ansvar för att ta fram.

I överensstämmelse med ovan har exploateringskontoret tagit fram riktlinjer för exploateringskontorets miljöarbete, som godkändes av exploateringsnämnden i februari 2008. Utifrån kontorets riktlinjer för miljöarbetet har ett miljöhandlingsprogram tagits fram för att redovisa vad exploateringskontoret avser att göra för att uppfylla miljömålen för verksamheten.

Miljöhandlingsprogrammet innehåller åtgärdsaktiviteter för att uppnå miljömålen och kontorets miljöpolicy samt förslag till indikatorer för uppföljning. Handlingsprogrammet är ett levande dokument som uppdateras en gång om året i samband med verksamhetsplaneringen. Detta arbete ska ske inom ramarna för ordinarie verksamhetsplanering enligt integrerat system för ledning och uppföljning av stadens ekonomi (ILS).

Miljöhandlingsprogrammet för 2011 har reviderats jämfört med programmet för 2010. Revidering har i huvudsak gjorts i följande delar av programmet:

Stadsbyggnadsnämnden har beslutat att uppdra åt stadsbyggnadskontoret att utarbeta planeringsunderlag och vägledning för klimatrelaterade aspekter av betydelse för planering och byggande. Exploateringskontoret kommer att delta i detta arbete under 2011 tillsammans med berörda bolag och förvaltningar.

1 - Energieffektiva lösningar och val av förnybara energislag i nybyggnadsprojekt

Exploateringskontoret har börjat tillämpa mål och krav för energihushållning i nyexploateringsprojekt. I det fortsatta arbetet kommer kontoret att tillsammans med andra berörda förvaltningar och bolag att se över följande punkter under 2011:

- Ta fram förslag till strategi för energiberäkningar som uppföljning av beräknad energiförbrukning.
- Utreda behov och nytta av energihushållningsmål för verksamhetslokaler.

2 – Hållbar park- och naturmiljö

För analys och bedömning av grönytor i exploateringsprojekt ska exploateringskontoret ta fram bättre planeringsunderlag som stöd för att bedöma värden såsom ekologi som rekreation. Detta ska ge bättre stöd i arbetet med grönkompensation.

Exploateringskontoret ska se över metoden för uppföljning av grönkompensation i samband med nyexploatering. Dessutom ska kontoret studera om det är möjligt att formulera nya indikatorer för uppföljning av grönkompensation.

4 – Hushållning med mark och med andra naturresurser

Ta fram riktlinjer på användning av jungfruligt naturmaterial i form av sand, grus och singel i entreprenadarbeten.

MILJÖMÅL 1 – Energieffektiva lösningar och val av förnybara energislag i nybyggnadsprojekt

Mål- och kravnivå för energiförbrukning

Från och med 2010 tillämpar exploateringskontoret energimål i exploateringsprojekt på stadens mark. Energikraven motsvarar förslaget till kravformulering för energi i ”Miljöstyrningsrådets upphandlingskriterier för nybyggnad av flerbostadshus” 2009-12-22. Ambitionsnivån för energihushållning i miljöprofilprojektet Norra Djurgårdsstadens utbyggnadsetapp Norra 2 är vägledande och utgör mål att sträva efter.

För att uppnå energikraven behöver hela planerings-, projekterings-, bygg- och förvaltningsprocessen kvalitetssäkras. Staden förutsätter därför att byggherren har en långsiktig kvalitets- och miljösäkring.

Krav och mål för energi tillämpas i nya exploateringsprojekt.

Behov av revideringar och justeringar stäms av med branschens företrädare såsom allmännyttans bolag, byggmästarföreningen och Fortum. Frågor som är aktuella att hantera under 2011 är:

- Studera möjlighet till flexiblare system för kravformulering genom att t.ex. vikta energislagen.
- Utreda och ta ställning till behov och nytta av mål och krav för energihushållning för lokaler.
- Utreda och jämföra olika miljöklassningssystem inom ramarna för exploateringskontorets engagemang i Sweden Green Building Council (SGBC).

Krav på uppföljning av energiförbrukning

Andra uppvärmningsåret ska rapportering ske om energiförbrukning. För detta ändamål ska Energimyndighetens E-nyckel användas.

Behov av utveckling av uppföljningsmodellen stäms av med branschens företrädare såsom allmännyttans bolag, byggmästarföreningen och Fortum. Byggmästarföreningen har bland annat framfört synpunkter på att det behövs någon form av gemensam energiberäkningsmodell för att kunna jämföra och utvärdera olika exploateringsprojekt på ett likartat sätt. Frågor kopplade till uppföljning som är aktuella att hantera under 2011 är:

- Exploateringskontoret utreder och föreslår lämpligt förfarande avseende energiberäkningar i dialog med branschen.
- Under 2011 ska Exploateringskontoret ta fram riktlinjer för hur rapportering i E-nyckeln ska ske.

I övrigt ska den uppföljningsmodell som staden utvecklar inom ramarna för miljöprofileringen av Norra Djurgårdsstaden anpassas för att kunna tillämpas generellt i staden. Detta arbete påbörjas när arbetet med detta inom projekt Norra Djurgårdsstaden har kommit så långt att en modell finns utvecklad och har börjat tillämpas i Norra Djurgårdsstaden.

Ansvariga

- Projektledarna på avdelningarna för Projektutveckling samt Stora projekt ser till att krav och mål för energi arbetas in i projekten. För Norra Djurgårdsstaden som är miljöprofilområde gäller särskilda krav och mål för energi.
- Avdelningen Miljö och teknik ansvarar för uppdatering och formulering av mål för energiförbrukning.

Indikatorer för energimålet

Val av indikator för uppföljningen

- För uppföljning av detta miljömål föreslås en indikator som visar hur stor andel av de nybyggda husen som klarar energikrav respektive energimål. För den andelen som inte klarar energikraven i exploateringskontorets miljöhandlingsprogram redovisas även andel som eventuellt inte klarar energikraven i Boverkets Byggregler (BBR).
- Avdelningen Miljö och Teknik ansvarar för uppföljningen enligt eNyckeln eller liknande metod. Arbetet sker i samarbete med fastighetskontoret, stadsbyggnadskontoret och miljöförvaltningen

Tidplan

Eftersom datamängden för statistikanalysen kan vara liten föreslås att uppföljning sker vartannat år. Avrapporteringen kan starta först när det har kommit in data. Eftersom krav och mål för energi började tillämpas först 2010 så kommer det att 4-5 år innan det börjar finnas data från energimätningarna andra uppvärmningsåret.

MILJÖMÅL 2 – Hållbar park- och naturmiljö

Aktivitet för att nå målet hållbar park och naturmiljö

Exploateringskontoret ska värna om särskilt värdefulla mark- och vattenområden. De värdefullaste naturområdena såsom naturstränder, gammelskogar, ädellövskogar, våtmarker samt viktiga gröna samband i gröna infrastrukturen omfattas liksom värdefulla parkmiljöer.

Arbetet för att nå detta miljömål sker genom ett antal olika delaktiviteter.

- A) Eventuell påverkan på naturområden analyseras tidigt i exploateringsprocessen och slutsatser och bedömningar sammanställs i ”Miljökonsekvenser – tidig miljöbedömning vid ändrad markanvändning”. Resultatet av dessa analyser redovisas i samband med att markanvisningsärendet tas upp i exploateringsnämnden.
- B) För analys och bedömning av grönytor i exploateringsprojekt ska exploateringskontoret ta fram förbättrade planeringsunderlag. Underlaget ska ge stöd för bedömning av markens värde för såväl ekologi som rekreation.
- C) Exploateringsnämnden kompenserar exploatering av värdefulla mark- och vattenområden genom kompensationsåtgärder som gör mest nytta med avseende på rekreations- och naturvärden.
- D) Inför stora och komplexa exploateringar eller flera små inom en stadsdel görs kompletta landskapsanalyser omfattande såväl ekologiska som sociotopbedömningar. I dessa analyseras alla relevanta landskapsvärden för att få så bra markanvändningsbalans som möjligt mellan bebyggd och obebyggd mark.
- E) Vid utformning av parkmiljöer i exploateringsprojekt värderas växtval och utformning för att eftersträva att befintlig grönstruktur stärks.

- F) Exploateringskontoret ska inventera förutsättningarna för att ställa miljökrav vid upphandling av växter från plantskolor. Detta görs inom ramarna för något av de större exploateringsprojekten. Aktiviteten kvarstår till 2011.

Ansvariga

- Projektledarna på avdelningarna Projektutveckling och Stora Projekt samt landskapsarkitekterna på avdelningen Miljö och teknik.

Tidplan

Arbetet sker löpande.

Uppföljning av målet hållbar park- och naturmiljö**Indikator för uppföljningen**

Målet är kvalitativt och det är svårt att hitta en entydig kvantitativ indikator som visar hur vi uppfyller målet att värna om särskilt värdefulla mark- och vattenområden. Kontoret har tidigare föreslagit att följande tre indikatorer ska användas för uppföljning av målet för grönkompensation:

- Andel ianspråktagen grönyta som grönkompenseras.
- Andel grönkompensation som avser ekologiska/biologiska åtgärder.
- Andel värdefull grönytan som ianspråkats (värdefull grönyta beskrivs inledningsvis under detta miljömål).

Kontoret bedömer dock att det behövs ett utvecklingsarbete för att formulera indikatorer som på ett bättre sätt fungerar för uppföljning av grönkompensation. Under 2011 ska kontoret utreda hur indikatorer och uppföljning görs på ett mer ändamålsenligt sätt.

Data för uppföljning

Det tidigare förslaget till indikator var inte så specifika utan rätt "trubbigt". I den uppföljning som gjorts har projektledarna på exploateringskontoret fått redovisa om grönmark tas i anspråk och om kompensation sker.

Exploateringskontoret ser idag att metoden för uppföljning behöver utvecklas. Exploateringskontoret avser att utreda möjligheten till att utveckla en bättre uppföljningsmetodik för grönkompensation.

Exploateringskontoret ansvarar för stadens uppföljning av detta miljömål i stadens miljöprogram.

Ansvariga

- Avdelningen Miljö och teknik.

Tidplan

Lämplig frekvens på uppföljning av detta miljömål är en gång per mandatperiod, dvs. vart fjärde år, på grund av de långa ledtiderna i projekten.

MILJÖMÅL 3 – Markkvaliteten ska vara god för människors hälsa och miljön

Aktivitet för att säkerställa markkvaliteten vid nyexploatering

Exploateringskontoret ska verka för långsiktigt hållbar markanvändning genom att säkerställa att markkvaliteten vid nyexploateringar inte utgör risk för människors hälsa eller miljön.

- A) Exploateringskontoret bedömer markkvaliteten i exploateringsprojekt och säkerställer att markkvaliteten vid nyexploateringar håller en god standard med avseende på människors hälsa och miljön. Exploateringskontorets policy för hantering av föroreningar i mark är styrande.

Exploateringskontoret säkerställer detta arbete genom särskilda miljöresurser.

Tidplan för arbetet

Arbetet sker löpande.

- B) Exploateringskontoret har tillsammans med Göteborg och Malmö tagit fram bedömningsgrunder för storstadsmiljöer. Målsättningen är att få en

bättre hantering av markmiljöförhållandena i exploateringsprojekt genom att anpassa naturvårdsverkets riktvärden för markmiljö utifrån storstadsförhållanden.

Projektet var klart 2009. Storstadsriktvärdena tillämpas numer i exploateringsprojekt.

Ansvariga för aktiviteterna A och B

- Exploateringskontoret säkerställer bedömningen av markmiljöförhållanden genom miljöexperter på avdelningen Miljö och teknik

Uppföljning av målet att markkvaliteten ska vara god för människors hälsa

Det går inte att ta fram någon entydig indikator för markmiljö eftersom det bara är vissa projekt som har problem med markkvaliteten och att åtgärdsnivån beror på planerad markanvändning. Inför ett exploateringsprojekt är markens kvalitet oftast okänd. Markmiljöförhållandena bedöms därför i alla projekt. Där det bedöms vara risk för att marken är påverkad av föroreningar görs en djupare utredning och om problem konstateras görs alltid en fördjupad undersökning och handlingsplan för hantering av föroreningarna tas fram.

Exploateringskontoret har säkerställt hanteringen markmiljöförhållandena i exploateringsprojekt genom experter som gör bedömningen av markmiljöförhållandena i alla projekt.

MILJÖMÅL 4 – Hushållning med mark och med andra naturresurser

Aktivitet för att hushålla med mark

Att i första hand använda redan exploaterad mark för nybyggnation.

Exploateringskontoret utreder möjlig byggbar mark inom staden och prioriterar exploateringar på mark som tidigare varit exploaterad.

Ansvariga

- Projektledarna på avdelningarna Projektutveckling samt Stora Projekt.

Tidplan

Arbetet sker löpande.

Uppföljning av målet för hushållning av mark

Indikator

Som indikator föreslås andel nybyggnation som sker på redan exploaterad mark.

Data för uppföljningen

Det är stadsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsmyndigheten som ansvarar för uppföljningen av denna indikator utifrån Stockholms Miljöprogram. De har föreslagit att uppföljningen sker genom sammanställning av antal bostäder och yta som tas i anspråk (hektar).

Stadsbyggnadskontoret föreslog indikatorn i sitt yttrande över Stockholms miljöprogram. Underlag för uppföljningen får de fram i samband med stadsutvecklingsrapporten inom den rullande översiktsplanen.

Exploateringskontoret har därför ingen egen uppföljning av detta mål.

Tidplan

Uppföljningen föreslås ske vart fjärde år.

Aktivitet för hushållning av schaktmassor

För att spara på våra naturresurser och minska miljöpåverkan av transporter ska schaktmassor återanvändas i så hög grad som möjligt. Kontoret ska verka för hög grad av återvinning, i första hand ska massorna återanvändas och återvinnas inom projektet, i andra hand i andra projekt och i sista hand skickas till mottagningsanläggning.

Kontoret ska verka för hög grad av återvinning av schaktmassor i stadens exploateringsprojekt.

Exploateringskontoret ska utvärdera möjligheten att tillämpa miljömål för återvinningsgraden av de schaktmassorna som uppstår inom exploateringskontorets egna entreprenader.

Hur?

- A) Exploateringskontoret strävar efter att alla massor med halter upp till riktvärdet Mindre Känslig Markanvändning (MKM) ska återanvändas och dessa ska inte medföra extrakostnader för staden. När storstadsriktvärden tillämpas eller platsspecifika riktvärden tas fram görs bedömning från fall till fall.
- B) Exploateringskontoret arbetar med att ta fram en policy för att öka kunskapen och därmed öka förutsättningarna för återanvändning av schaktmassor.
- C) AF (Administrativa föreskrifter) i upphandlingshandboken uppdateras med rapporteringskrav på återanvändning av schaktmassor inom exploateringskontorets projekt.

Ansvariga

- Miljögruppen på avdelningen Miljö och teknik tar fram förslag på generella riktlinjer för återanvändning av massor. Arbetet sker i samråd med miljöförvaltningen. Riktlinjerna blir generella för alla projekt.
- Miljögruppen gör bedömningar i exploateringsprojekten avseende markmiljöförhållanden och möjlighet till återanvändning av massor och lämnar underlag till projektledarna på avdelningarna Projektutveckling och Stora projekt.
- Byggprojektledarna på avdelningen Miljö och teknik ansvarar för att upphandlingshandboken kompletteras med krav på återvinning.

Tidplan

Utifrån rapportering av återvinningsgraden i exploateringskontorets projekt under 2011 tar miljögruppen fram riktlinjer och långsiktiga mål på återanvändningen av

schaktmassor i entreprenadarbeten under 2012. Kontoret behöver den tiden för att samla underlag och information om hur återvinningsgraden ser ut.

Bedömning av markmiljö och återvinning av massor görs löpande i exploateringsprojekt.

Aktivitet för hushållning av naturmaterial (sand, grus och singel)

Jungfruligt naturmaterial i form av sand, grus och singel är en ändlig resurs som i ökad utsträckning måste ersättas med återanvänt material eller krossat berg. All användning av jungfruligt naturmaterial ska minimeras och användas för rätt ändamål.

Hur?

- D) AF i upphandlingshandboken uppdateras med att användning av naturmaterial i exploateringskontorets projekt ska godkännas av beställaren.

Ansvariga

- Upphandlingsexpert på avdelningen Miljö och teknik ansvarar för att upphandlingshandboken kompletteras med krav på godkännande av användning av naturmaterial.

Tidplan

Justering av AF med eventuellt kompletterande riktlinjer för användning av jungfruligt naturmaterial i entreprenadarbeten görs under 2011.

Uppföljning av hushållning av massor

Val av indikator

Förslag till indikator är andel återvunna schaktmassor i exploateringskontorets projekt.

Data för uppföljningen

Exploateringskontoret ska ta fram uppgifter om hur stor återvinningsgraden av schaktmassor är genom att kräva rapportering från entreprenörerna.

Ansvariga

- Avdelningen Miljö och teknik är ansvarig för uppföljningen.

Tidplan

Byggprojektledarna på avdelningen Miljö och teknik tar årligen fråan och med 2011 fram uppgifter på hur stor andel massor som återvinns i exploateringskontorets projekt.

MILJÖMÅL 5 – Projektering av anläggningar ska ske med hänsyn tagen till beständighet och miljöpåverkan

Aktivitet för att tillämpa projekteringsstyrande miljökrav

Att tillämpa projekteringsstyrande miljökrav i teknisk handbok. Målsättningen är att staden ska bygga anläggningar med hänsyn tagen till beständighet och miljöpåverkan.

Hur?

- A) Anlitade projektörer ska bedöma de väsentligaste miljöaspekterna avseende anläggningens utförande.
- B) Vid projektering av stadens anläggningar tillämpas Teknisk handbok. För att miljökrav avseende materialval, utförande m.m. enkelt ska kunna tillämpas finns dessa inlagda i Teknisk handbok. Det behövs dock en översyn och genomgång av miljökraven så att de är aktuella. Dessutom kan strukturen och upplägget avseende miljökravens redovisning i teknisk handbok behöva ses över så att de är lätta att tillämpa och lätta att följa upp. Exploateringskontoret samråder med trafikkontoret för översyn och uppdatering av miljökraven i Teknisk handbok. Aktiviteten kvarstår till 2011.
- C) Under 2010 har exploateringskontoret reviderat den tidigare Q-anläggning som nu fått namnet QL (kvalitetsledningssystem) för Miljö och teknik. I detta arbete har även miljöaktiviteter arbetas in.

Under 2010 har exploateringskontoret även sett över och reviderat miljökraven som ställs vid upphandlingar, dvs. miljökraven i AF.

Tillämpning av både QL och de reviderade AF-mallarna ger erfarenheter av hur väl miljökraven tas tillvara i arbetsprocesserna.

Ansvariga

- Byggprojektledarna på avdelningen Miljö och teknik.
- Projekteringsledarna på avdelningen Miljö och Teknik
- Miljögruppen på avdelningen Miljö och teknik. Trafikkontoret har ansvar för kravdokument och är viktig part att samverka med.

Tidplan

Arbetet är kopplat till QL som börjat tillämpas på Miljö- och teknik under hösten 2010. Förbättringar och kompletteringar av miljödelarna i QL kommer att ske löpande. Komplettering av miljöavsnitten i Teknisk handbok bör påbörjas under 2011. Tidplanen avgörs dock efter samråd med trafikkontoret.

Ta fram metod för uppföljning av målet att projektering av anläggningar ska ske med hänsyn tagen till beständighet och miljöpåverkan

Indikator

Indikatorn blir andel projekt som uppfyller de projekteringsstyrande miljökraven.

Data för uppföljning

Exploateringskontoret samråder med trafikkontoret avseende möjlighet till uppföljning av att miljökrav för projektering följs upp. Förslag till alternativ som kan övervägas är 1) stickprovskontroller vid slutbesiktning 2) Miljögranskning av bygghandlingar.

Ansvariga

- Avdelningen Miljö och teknik.

Tidplan

Aktiviteten kvarstår för 2011.

Rapportering sker en gång per år.

MILJÖMÅL 6 – Entreprenadarbeten ska genomföras på ett miljöanpassat sätt

Aktivitet för att genomföra entreprenadarbeten på ett miljöanpassat sätt

Exploateringskontoret ska tillämpa miljökrav vid upphandling av entreprenadtjänster.

Hur?

- A) Exploateringskontoret ska ställa miljökrav på entreprenadens genomförande vid anläggningsarbeten i samband med exploateringsprojekt "Miljökrav vid upphandling av entreprenader och tjänster – Gemensamma upphandlingskrav för Göteborgs stad, Malmö stad, Stockholms stad och Vägverket". Enligt dessa ska bl.a. entreprenören följa miljökrav på arbetsmaskiner och fordon, kemikaliehantering, ta fram miljöplan, kartlägga energiförbrukning m.m. Miljökraven ställs som en kvalificerande faktor vid upphandling av bygg- och anläggningstjänster. Kraven håller på och uppdateras under 2010 och våren 2011.
- B) Ta fram allmänna tilläggskrav vid upphandling av entreprenörer. Tilläggskraven belyser konsekvenser för miljön under byggskedet och gäller buller, vibrationer, damning, nedsmutsning, länshållning m.m.
- C) För alla entreprenader som är större än 5 mnkr görs en miljökontroll någon gång under entreprenadens genomförande. För större entreprenader är det motiverat med flera återkommande kontroller.

Ansvariga

- Byggprojektledarna på avdelning Miljö och teknik.

- Miljögruppen på avdelning Miljö och teknik.
- Trafikkontoret.

Tidplan

De gemensamma uppdaterade kraven tillämpas så fort de gäller.
De allmänna tilläggskraven tas fram under 2011.

Uppföljning av målet att entreprenadarbeten ska genomföras på ett miljöanpassat sätt

Indikator

Andel entreprenader som uppfyller stadens miljökrav vid upphandling av entreprenader och tjänster.

Data för uppföljningen

Exploateringskontoret har tillsammans med trafikkontoret handlat upp företag för att genomföra stickprovskontroller av att entreprenören följer de krav på entreprenörens genomförande som staden ställt i förfrågningsunderlaget. Stickprovskontroller genomförs som kontroll av att kraven efterföljs.

Exploateringskontoret tar fram rutiner för uppföljningen tillsammans med trafikkontoret.

Ansvariga

- Avdelningen Miljö och teknik

Tidplan

Stickprovskontroller genomförs löpande på entreprenader som är större än 5 mnkr.

Resultatet från stickprovskontrollerna sammanställs och redovisas en gång per år.

MILJÖMÅL 7 – Miljöprofilering av två bostadsprojekt

Aktivitet för att miljöprofilera Norra Djurgårdsstaden

Exploateringskontoret ansvarar för miljöprofileringen för Norra Djurgårdsstaden.

Arbetet leds av en styrgrupp/beredande råd som består av förvaltningscheferna för exploateringskontoret, miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret, trafikkontoret och Stockholms hamn samt en representant från stadsledningskontoret.

För miljöstyrningen av miljöprofilarbetet i Norra Djurgårdsstaden utarbetas särskilda miljöprogram med krav och mål.

Exploateringskontoret ansvarar även för att utreda och föreslå lösningar på de utmaningar som finns i Västra Liljeholmen.

Tidplan

Miljöprogram för miljöprofilering av Norra Djurgårdsstaden beslutades av kommunfullmäktige under hösten 2011.

Miljöprofilarbetet är ett långsiktigt arbete som kommer att bedrivas under hela projektets utbyggnadsperiod samt även därefter.

Uppföljning av miljömålet att miljöprofilera två bostadsprojekt

Enligt stadens miljöprogram ansvarar exploateringsnämnden tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden för uppföljningen. Förslag till hur uppföljning fortlöpande kan ske arbetas fram utifrån miljömål och handlingsplaner inom ramarna för projekt Norra Djurgårdsstaden.

MILJÖMÅL 8 – Miljöeffektiva transporter i nya exploateringsområden

Aktiviteter för att nå mål för miljöeffektiva transporter i nya exploateringsområden.

Exploateringskontoret ska medverka till en planering och projektering av nya exploateringsområden som leder till hög andel gång-, cykel- och kollektivtrafikresenärer.

Hur?

Inriktningsmål och aktiviteter för miljöeffektiva transporter bör formuleras i samråd med trafikkontoret.

Exploateringskontoret har som målsättning att tillsammans med trafikkontoret formulera mål och indikatorer för miljöeffektiva transporter till 2012. Detta sker lämpligen i samband med stadens arbete med ett nytt miljöprogram som ska påbörjas under 2011.

Fram till dess att gemensamma mål finns tillämpas följande generella inriktning för att minska bilanvändningen:

- A) Miljöanpassa transportlösningarna i nya exploateringsområden.
- B) Att medverka till att planera och projektera trafikanläggningar i nya exploateringsområden som ger säkra gång- och cykelvägar, bra cykelparkeringar vid kollektivtrafikknutpunkter, bostäder, arbetsplatser samt god kollektivtrafikförsörjning m.m.

Ansvariga

- Trafikplanerarna på avdelningen Miljö och teknik.

Tidplan

Löpande

Aktivitet att kontoret ska verka för att minska bullerspridningen i nya exploateringsområden

Exploateringskontoret medverkar till att utreda åtgärder som minskar bullerstörningar från gator i nya exploateringsområden samt att vid behov vidta dessa. Exempel på åtgärd är möjligheten att använda bullerabsorberande gatubeläggning.

Ansvariga

- Trafikplanerarna på avdelningen Miljö och teknik.

Tidplan

Löpande

Uppföljning av miljömål Miljöeffektiva transporter i nya exploateringsområden

Indikator

Andelen personer som åker kollektivt, cyklar och går.

Data för uppföljningen

Miljöförvaltningen ansvarar för uppföljningen av miljömål 8 – Miljöeffektiva transporter i Stockholms stads miljöprogram. Exploateringskontoret har ingen egen uppföljning av detta miljömål förutom att kontoret följer upp total längd cykelbanor som byggs i samband med stadens exploateringsprojekt.

Tidplan

Miljöförvaltningen bedömer att uppföljningen kommer att ske vart tredje/fjärde år.

MILJÖMÅL 9 – Miljöeffektiv avfallshantering i exploateringsprojekt

Aktivitet för att medverka till miljöeffektiv avfallshantering

Exploateringskontoret ska verka för miljöeffektiv avfallshantering i nya exploateringsområden.

- A) Exploateringskontoret ska i samband med exploatering informera om att avfallshanteringen ska ske enligt stadens riktlinjer för avfallshantering.
- B) I större stadsutvecklingsområden ska exploateringskontoret medverka till att utreda och genomföra alternativa lösningar för sopsortering, som t.ex. sopsuganläggningar. Det organiska matavfallet ska separeras och källsorteras.

Uppföljning av miljömål för miljöeffektiv avfallshantering

Trafikkontoret ska ta fram indikator för stadens uppföljning av miljömålen för avfallshanteringen i stadens miljöprogram. Exploateringskontoret har ingen egen uppföljning av miljömålet.